

Datum
2016-07-08

Er referens
Ku2016/00504/D
Vår referens
Håkan Tenelius

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remissvar

Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)

Sammanfattning: Vårdföretagarna avstyrker förslaget på upphandlingsområdet i dess helhet. När välfärdstjänster upphandlas måste fokus vara på kvalitet. Vägen dit går via sund konkurrens, mångfald och valfrihet. Förslaget må ha detta som syfte, men leder i själva verket i motsatt riktning.

Vårdföretagarna

Vårdföretagarna är en arbetsgivar- och branschorganisation för privata vård- och omsorgsgivare. Vårdföretagarna har cirka 2000 medlemsföretag med över 100 000 årsanställda. Medlemmarna spänner över alla typer av företagsformer, från stora börsnoterade företag till ett 40-tal idéburna eller ideella aktörer. Vårdföretagarna är ett medlemsförbund i Almega, som i sin tur är en del av Svenskt Näringsliv.

De flesta privata vård- och omsorgsgivare är små. 93 procent av branschens drygt 12 000 vård- och omsorgsföretag har färre än 20 anställda

Remissen

Trots att utredningen i allra högsta grad berör våra medlemmar och de områden där de är verksamma har Vårdföretagarna inte ombetts att svara på remissen. Detta kan vara ett förbiseende i hastigheten, men om det beror på okunskap om branschen är det djupt oroande. Vi vill därför understryka att vi alltid står till förfogande för informera om branschen och medlemsföretagen, och om våra erfarenheter och idéer om hur välfärden kan utvecklas. Innan beslut fattas som påverkar så viktiga områden som vård och omsorg måste underlaget vara faktabaserat, relevant och uppdaterat.

Våra synpunkter

Vi instämmer i det remissvar som inlämnas av Svenskt Näringsliv. Vi vill understryka följande.

Civilsamhället har en viktig roll i välfärden. Senast har vi i samband med den ökande flyktingströmmen sett hur frivilligkrafter kan göra fantastiska insatser där den ordinarie socialtjänsten inte räcker till. Det ideella engagemanget är en viktig förutsättning för vår samhällsgemenskap.

Det är också så att detta engagemang ofta omsätts i företagande. Många välfärdsföretag har startats och drivs av de vi kallar eldsjälarna. Aktiebolaget är en utmärkt driftsform för

den som vill förverkliga och utveckla en idé. Idéburen verksamhet brukar definieras som icke vinstdrivande, men i praktiken är alla seriösa välfärdsföretag idéburna.

Upphandling, som i våra branscher sker via LOU eller LOV, är ett bra verktyg i produktionen av välfärdstjänster. Men det behöver utvecklas. Vårdföretagarna påpekar ständigt att mätning, redovisning och uppföljning av kvaliteten måste bli betydligt bättre. Såväl beslutsfattare som skattebetalare och patienter och brukare måste kunna se hur offentliga och privata utförare sköter sitt uppdrag.

För att uppnå den optimala kvaliteten måste upphandlingarna vara öppna för alla aktörer. Begränsningar som utesluter en viss typ av aktörer innebär att den som skulle kunna stå för den bästa leveransen kanske inte får chansen. Därför avstyrker vi förslaget om att upphandling av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster vars värde understiger EU:s tröskelvärde (ca sju miljoner kronor) och som inte har ett gränsoverskridande intresse inte ska omfattas av den nya lagen om offentlig upphandling. Vi avstyrker också förslaget att LOU-direktivets möjlighet till reserverade kontrakt för vissa tjänster i offentliga upphandlingar ska införas i svensk lag.

Det finns flera risker med att undanta upphandlingar under sju miljoner kronor från kraven i LOU. Risken att den bästa utföraren inte väljs är uppenbar. Risken för korruption är också tydlig. Vi ser idag hur oseriösa och direkt kriminella aktörer tar sig in i välfärden. Det förekommer att fuskarna har lierade inne i de kommunala förvaltningarna. Det föreslagna undantaget skulle öppna en ny dörr för denna typ av brottslingar.

Vi vill samtidigt påpeka att det är få, om några, upphandlingar av sociala tjänster där det gränsoverskridande intresset saknas. Bland Vårdföretagarnas medlemsföretag finns flera företag med internationell verksamhet. Några av dem har sin bas i utlandet, till exempel i ett nordiskt grannland. När upphandling av hemtjänst, äldreboende, LSS-verksamhet, HVB-verksamhet eller specialistvård sker finns det alltid ett eller flera av dessa internationella företag som är tänkbara anbudsgivare.

Vi vill också påminna om att även dessa internationellt verksamma företag är viktiga för utvecklingen av vår välfärd. Det är trots allt inte bara i Sverige som idéer och innovationer som berikar vården och omsorgen uppstår.

För Vårdföretagarna

Håkan Tenelius
Näringspolitisk chef